

Megszólítások az interkulturális akadémiai kommunikációban: magyar oktatók észrevételei a CooSpace üzenetek udvariasságáról és udvariatlanságáról

doktori disszertáció kivonata

Skadra Margit

Az online írásbeli kommunikáció a felsőoktatás fontos kapcsolattartási eszközévé vált, különösen a Covid-19 járvány alatt (Domonkosi & Ludányi, 2022). A személyes kommunikációt online felületek váltották fel, mint például a Szegedi Tudományegyetemen a CooSpace, ahol a nemzetközi orvostanhallgatók és az oktatók elektronikus üzenetek formájában is kommunikálhatnak. Jelen tanulmány azt vizsgálja, hogy a hallgatók milyen megszólításokat használnak az angol nyelvű Coospace üzeneteikben, és a magyar mint idegen nyelv oktatók hogyan értékelik ezek udvariasságát.

A kutatás keretét az interkulturális pragmatika (Kecskes, 2013) és az udvariasságkutatás (Brown & Levinson, 1987; Culpeper, 2011; Kádár, 2017; Locher & Watts, 2005) adja. Ezek a megközelítések az udvariasságot és udvariatlanságot vizsgálják a különböző nyelvi és kulturális háttérű beszélők közötti kommunikációban. Az eddigi kutatások többsége azt elemezte, hogyan írnak e-maileket a hallgatók (Eslami, 2013; Ko et al., 2015). Pap (2022) pedig kifejezetten a Magyarországon tanuló nemzetközi diákok üzeneteit vizsgálta. Az oktatók észrevételeivel azonban csak néhány tanulmány foglalkozott (Economidou-Kogetsidis, 2011; Pinto, 2019; Savić, 2018).

A kvantitatív adatelemzés és kvalitatív tartalomelemzés alapján a hallgatók által írt 151 CooSpace üzenet, egy 22 oktató által kitöltött kérdőív és 13 oktatóval készített interjú képezte. Az eredmények változatosak: egyes hallgatók formális megszólításokat használnak, mások az informális vagy nem hagyományos formákat részesítik előnyben, míg egyes üzenetekben egyáltalán nem szerepel megszólítás. Az oktatók ezeket a formákat eltérően ítélték meg. A titulusokat és a formális szerkezeteket pozitívan fogadták, míg az informális megszólításokat udvariatlannak ítélték. A magyar megszólítások használatát az angol nyelvű üzenetekben viszont a kulturális alkalmazkodás és tisztelet jeleként értékelték, még akkor is, ha a forma nem illeszkedett teljesen az egyetemi közeg elvárásaihoz.

Az eredmények azt mutatják, hogy a hallgatói tudatosság növelése az akadémiai megszólítási normák terén hatékonyabbá teheti az írásbeli kommunikációt a felsőoktatásban.

Hivatkozások

- Brown, P., & Levinson, S. C. (1987). *Politeness: Some universals in language usage*. Cambridge University Press.
- Culpeper, J. (2011). *Impoliteness: Using Language to Cause Offence*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511975752>
- Domonkosi, Á., & Ludányi, Zs. (2022). Social distancing and politeness: Hungarian emailing practices during the coronavirus epidemic. In S. D. Brunn & D. Gilbreath (Eds.), *COVID-19 and a world of ad hoc geographies* (pp. 721–739). Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-94350-9_40
- Economidou-Kogetsidis, M. (2011). “Please answer me as soon as possible”: Pragmatic failure in non-native speakers’ e-mail requests to faculty. *Journal of Pragmatics*, 43(13), 3193–3215. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2011.06.006>
- Eslami, Z. R. (2013). Online communication and students’ pragmatic choices in English. *Lodz Papers in Pragmatics*, 9(1), 71–92. <https://doi.org/10.1515/lpp-2013-0005>
- Kádár, D. Z. (2017). *Politeness in Pragmatics*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780199384655.013.218>
- Kecskes, I. (2013). *Intercultural Pragmatics*. Oxford University Press.
- Ko, S. W.-H., Eslami, Z. R., & Burlbaw, L. M. (2015). Investigating non-native English speaking graduate students’ pragmatic development in requestive emails. *International Journal of Society, Culture & Language*, 3(1), 1–15.
- Locher, M. A., & Watts, R. J. (2005). Politeness Theory and Relational Work. *Journal of Politeness Research. Language, Behaviour, Culture*, 1(1). 9–33. <https://doi.org/10.1515/jplr.2005.1.1.9>
- Pap, A. (2022). A digitális kommunikáció udvariassága a tanár-hallgató viszonyban. In *A digitális oktatás nyelvi dimenziói : Válogatás a PeLiKon2020 oktatásnyelvészeti konferencia kerekasztal-beszélgetéseiből és előadásaiból* (pp. 217–228). Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Líceum Kiadó. <https://doi.org/10.17048/PeLiKon2020.2022.217>
- Pinto, D. (2019). Shifting responsibilities: Student e-mail excuses and how faculty perceive them. *Lingua*, 222, 53–73. <https://doi.org/10.1016/j.lingua.2019.03.006>
- Savić, M. (2018). Lecturer perceptions of im/politeness and in/appropriateness in student e-mail requests: A Norwegian perspective. *Journal of Pragmatics*, 124, 52–72. <https://doi.org/10.1016/j.pragma.2017.12.005>